

Nr 27

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning angående delvis ändrad befordringsgång för riksbankens vaktmästare.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse till bankoutskottet den 2 februari 1961 hemställt, att utskottet ville föreslå riksdagen medgiva, att vid riksbankens huvudkontor skall tillämpas sådan befordringsgång för vaktpersonalen (inkl. chaufförer), att bankvaktmästare som befinner lämplig för befordran erhåller extra ordinarie tjänst i Ae 8 efter ca fyra års anställning som bankvaktmästare i 7:e lönegraden å löneplan A samt att i samband därmed ny tillsättning av ordinarie bankvaktmästaretjänster i Ao 7 icke vidare skall ske.

Fullmäktige har anfört följande.

Tjänsterna såsom obefordrade vaktmästare vid riksbankens huvudkontor äro enligt gällande tjänsteförteckning för riksdagens verk, vilken i denna del går tillbaka på beslut av 1953 års riksdag (se BoU:s utl. 28/1953), placerade i lönegraden Ao 7 (tidigare lgr Ca 11). Beträffande tidigare löneställning och utvecklingen fram till beslutet av 1953 års riksdag torde få hänvisas till förenämnda utskottsutlåtande.

Under senare tid ha förelegat svårigheter att hålla en tillfredsställande rekrytering till vaktmästartjänsterna. Dessa svårigheter ha accentuerats genom att jämväl avgången från vaktmästartjänster varit betydande. De sista fem åren ha sålunda tjugutre vaktmästare vid huvudkontoret lämnat sina tjänster för att övergå till annan verksamhet, varav under 1960 elva.

Angivna förhållanden föranledde, att då Civilförvaltningens personalförbund begärde förhandlingar med riksbanken för uppflyttning av lönegradsplaceringen av ett relativt stort antal vaktmästartjänster, riksbankens representanter funno det mera motiverat att i stället erbjuda en löneflyttning för yngre vaktmästarpersonal. I den förhandlingsöverenskommelse, som nåddes på sådan grundval, antecknades, att parterna vore överens om att för riksbankens vaktmästare föreläge särskilda arbetsuppgifter, som kunde motivera en något högre löneställning för dem än för expeditionsvakter och liknande vaktpersonal vid riksdagens andra verk och vid statsförvaltningen i övrigt. Med denna utgångspunkt förklarade sig riksbankens representanter beredda föreslå fullmäktige att till riksdagen avgiva förslag om inrättande av en ändrad befordringsgång för vaktpersonal (inkl. chaufförer) vid riksbankens huvudkontor, innebärande att bankvaktmästare, som befinner lämplig för befordran, erhåller extra ordinarie tjänst i Ae 8 efter ca 4 års anställning som bankvaktmästare i 7:e lönegraden å löneplan A samt att i samband därmed ny tillsättning av ordinarie bankvaktmästaretjänster i Ao 7 icke vidare skall ske.

Fullmäktige vilja för sin del ansluta sig till den av förhandlingsdelegerade

träffade uppgörelsen. Några principiella betänkligheter torde knappast kunna anföras häremot. Visserligen innebär överenskommelsen, att den nuvarande överensstämelsen i löneställning för riksbankens vaktmästare och övrig vaktpersonal inom statsförvaltningen upplöses. Att märka är emellertid, som framgår av det citerade utskottsutlåtandet, att den speciella arten av riksbanksvaktmästarnas arbetsuppgifter ansetts böra medföra en högre löneställning för dem än för övrig vaktpersonal inom statsförvaltningen. Den överensstämmelse i löneställningen, som numera föreligger, är ej resultatet av ett medvetet likställande av riksbankens vaktmästare med övrig vaktpersonal utan har blivit en icke särskilt åsyftad följd av 1957 års generella omläggning av det statliga lönesystemet. Skäl tala emellertid för att åter ge riksbankens vaktpersonal försteg i lönehänseende. Som stöd härför må väsentligen hänvisas till den speciella förtroendeställning som riksbanksvaktmästarna inta genom att de i sin tjänst ha att taga befattning med mycket stora värden. Såsom framhållits av den år 1952 tillsatta kommittén för utredning beträffande lönegradsplaceringen för vaktmästarpersonal vid riksdagens verk bör visserligen hänsynen till dylika förhållanden i första hand föranleda en lönedifferentiering, grundad å skillnaden i arten av arbetsuppgifter mellan olika individuella tjänster. Sådana skillnader ha också beaktats och kommit till uttryck i vissa tjänsters placering såsom förste bankvaktmästartjänst. Men i stor utsträckning äro de arbetsuppgifter som innefatta handhavande och bevakning av värden av sådan art, att de ej kunna sammanföras och begränsas till vissa bestämda tjänster. Värde transporter inom och utom banken samt bevakning av värden äro sålunda ständigt föreliggande arbetsuppgifter, för vilka särskild personal ej lämpligen kan avdelas utan för vilka all vaktmästarpersonal, även den yngre, måste kunna ianspråktagas. Det synes rimligt att den speciella karaktären av arbetsuppgifterna för riksbankens vaktmästare ger denna personal ett försteg i lönehänseende framför annan vaktpersonal, som väsentligen sysselsättes med passningstjänst.

För generell uppflyttning tala emellertid även andra skäl. De svårigheter att behålla manlig arbetskraft i lägre lönegrader, som synes föreligga i Stockholm, få för riksbankens del en särskilt allvarlig anstrykning med hänsyn till vaktpersonalens sysselsättande med värde transporter och bevakningstjänst. Ur säkerhetssynpunkt måste nämligen betecknas som starkt otillfredsställande att med sådana arbetsuppgifter sysselsatt personal snabbt omsättes. Skulle rekryterings svårigheterna ytterligare förvärras blir det risk för en mindre tillfredsställande rekrytering och en allt snabbare omsättning bland vaktpersonalen skulle så småningom medföra, att utanför riksbanken komme att finnas ett stort antal personer, som under tidigare tjänstgöring förvärvat förtrogenhet med banken och dess säkerhetsanordningar. Det otillfredsställande i en sådan ordning ligger i öppen dag och fullmäktige kunna ej utan oro se en sådan utveckling. Fullmäktige finna därför angeläget, att riksbanken genom en löneflyttning för yngre vaktpersonal får bättre möjligheter att konkurrera om arbetskraften inom detta område.

Över framställningen har yttranden avgivits av *lönenämnden* och *delegerade för riksdagens verk*. Lönenämnden har anfört att vidtagande av åtgärder inom ifrågakvarande område enligt nämndens mening torde få konsekven-

ser för löneställningen beträffande motsvarande personal inom vissa av riksdagens övriga verk. Nämnden vill dock — men anledning av att det i förevarande fall föreligger en förhandlingsöverenskommelse — icke motsätta sig bifall till framställningen.

Delegerade för riksdagens verk har anfört följande.

Såsom framgår av bankofullmäktiges skrivelse och av protokollet över de förhandlingar som lågo till grund för fullmäktiges framställning i ärendet voro de förhandlande parterna — riksbankens organisationskommitté och Civildförvaltningens personalförbund — överens om att för riksbankens vaktmästare föreligga särskilda arbetsuppgifter, som kunna motivera en något högre löneställning för dem än för expeditionsvakter och liknande vaktpersonal vid riksdagens övriga verk och vid den övriga statsförvaltningen. Eftersom förenämnda personalförbund representerar vaktmästarpersonalen vid hela statsförvaltningen får man förutsätta, att förbundet icke kommer att åberopa en uppflyttning av riksbankens vaktmästare i löneställning i enlighet med fullmäktiges förslag som skäl till höjning av andra vaktmästar-tjänster vid riksdagens verk eller inom andra grenar av statsförvaltningen. Delegerade våga därför utgå från att ett bifall till framställningen ej skall få några konsekvenser beträffande löneställningen för vaktmästare som ej äro anställda i riksbanken.

Vid sådant förhållande och med hänsyn till de motiv som anförts av bankofullmäktige anse delegerade att det ej föreligger skäl att motsätta sig bifall till framställningen, vilken som förut nämnts baserar sig på en träffad förhandlingsöverenskommelse.

Utskottet. På de skäl som av fullmäktige anförts är utskottet berett förorda att den ifrågavarande vaktpersonalen vid riksbanken beredes visst försteg i lönehänsende i förhållande till annan vaktmästarpersonal. Vad delegerade för riksdagens verk anfört berättigar till antagandet att ett bifall till framställningen icke skall få några konsekvenser beträffande löneställningen för vaktmästare som ej är anställda i riksbanken.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vid riksbankens huvudkontor skall tillämpas sådan befordringsgång för vaktpersonalen (inkl. chaufförer), att bankvaktmästare som befinnes lämplig för befordran erhåller extra ordinarie tjänst i Ae 8 efter ca fyra års anställning som bankvaktmästare i 7:e lönegraden å löneplan A samt att i samband därmed nytillsättning av tjänster i Ao 7 icke vidare skall ske.

Stockholm den 5 maj 1961

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Aspling, Gustaf Henry Hansson, Palm, Augustsson, Svanström och Sjönell;

från andra kammaren: herrar Andersson i Ronneby, Sköldin, Boija, Regnéll och Persson i Appuna, fru Renström-Ingenäs, herrar Carlsson i Tibro och Börjesson i Falköping.